

Innovatiecirkel

Woensdag 18 november 2020

13.00 – 15.00 uur

Online: [Join Microsoft Teams Meeting](#)

Welkom

(Willy Baltussen)

Introductie

(Willy Baltussen)

- Doelstelling Innovatiecirkel
- Opzet en programma Innovatiecirkel
- Stand van zaken PPS Echte en Eerlijke Prijs
- Afspraken tijdens de bijeenkomst
- Opname bijeenkomst

Deelnemers

ORGANISATIE	NAAM
WUR	Willy Baltussen
Varkenshouder, bestuurslid VBV	Rubert Duim
EOSTA	Volkert Engelsman
HAK	Lizet Friesen
Stichting EKO Keurmerk	Hans Fuchs
True Price	Pietro Galgani
True Price B.V.	Adrian de Groot Ruiz,
CONO Kaasmakers	Grietsje Hoekstra
WUR	Robert Hoste
Idsoke	Bavo van den Idsert
Udea BV	Steven IJerman
WUR	Bas Janssens
Transitiecoalitie Voedsel	Willem Lageweg
WUR	Katja Logatcheva
LNV	Erwin Maathuis
ABN AMRO	Nadia Menkveld
WUR	Khadija Nairi
True Animal Protein Price Coalition	Jerome Remmers
Rabobank	Bas Rüter
WUR	Gerben Splinter
ABN-AMRO	Robert Stienen
Team Duurzaam Voedsel, LNV	Evert Visser
Bionext	Michael de Wilde
WUR	Geert Woltjer

Programma

Tijd	Programmaonderdeel	Gepresenteerd/gefaciliteerd door:
13.00 - 13.15	Welkom <ul style="list-style-type: none"> • Doelstelling Innovatiecirkel • Opzet en programma Innovatiecirkel • Stand van zaken PPS echte en eerlijke prijs • Afspraken tijdens de bijeenkomst • Opname bijeenkomst 	Willy Baltussen <i>(Projectleider)</i>
Casus 1 Biodiversiteit (LTO)		
13.15 - 13.25	Theorie Eerlijke Prijs	Katja Logatcheva <i>(WP2: Eerlijke Prijs)</i>
13.25 - 13.35	Praktische toepassing	Katja Logatcheva <i>(Trekker WP2 : Eerlijke Prijs)</i>
13.35 - 13.45	Eerste resultaten in de praktijk	Bas Rüter <i>(Directeur Duurzaamheid Rabobank)</i>
13.45 - 14.00	Discussie	Bavo van den Idsert <i>(Facilitator)</i>
<i>Pauze (5 minuten)</i>		
Casus 2 Biologische varkenshouders		
14.05 - 14.15	Theorie Echte prijs	Pietro Galgani <i>(WP1: echte prijs)</i>
14.15 - 14.25	Eerste resultaten in de praktijk	Rubert Duim Varkenshouder, bestuurslid VBV
14.25 - 14.35	Praktische toepassing	Bas Janssens <i>(Trekker WP4: Casussen)</i>
14.35 - 14.55	Discussie	Adrian de Groot Ruiz <i>(Facilitator)</i>
14.55 - 15.00	Wrap up en afsluiting	Willy Baltussen

Casus 1 Biodiversiteit

Theorie Eerlijke Prijs & Praktische toepassing
(*Katja Logatcheva*)

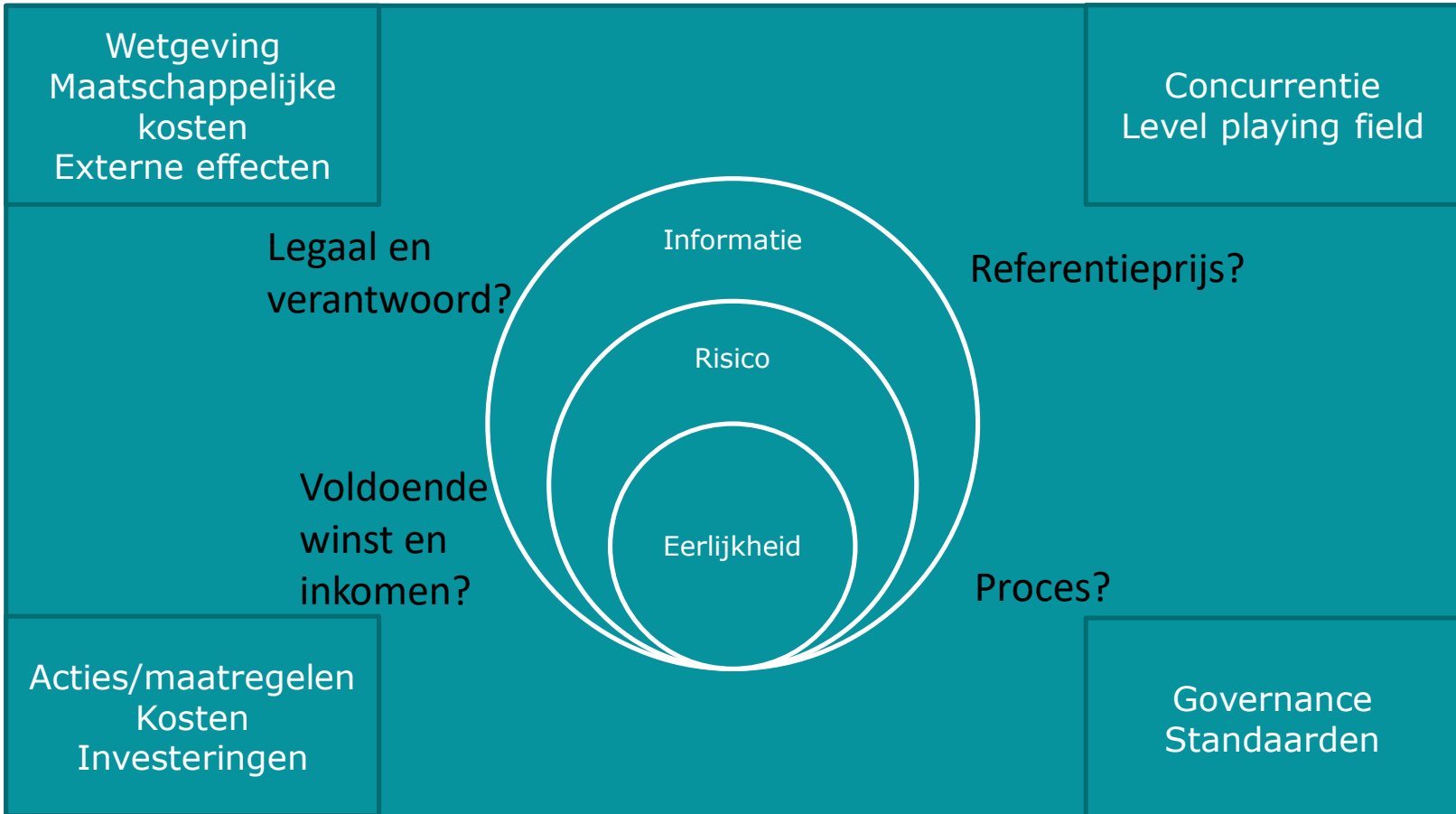

Theoretisch kader (1)

- Hoe ziet een eerlijke keten eruit? Hoe kunnen duurzaamheidsinitiatieven op het gebied van biodiversiteit op een eerlijke manier worden geïmplementeerd?
- Behalve de prijs en de kosten die iedereen moet maken, zijn ook vertrouwen, informatieachterstanden, hoe om te gaan met risico's, verdeling van organisatiekosten, intellectueel eigendom, machtsverhoudingen, handelspraktijken en heel veel andere factoren van belang.

Overheid & maatschappij

Markt

Bedrijf

Keten

Theoretisch kader (2)

Niveaus van invloed en onderwerpen

1. Overheid en maatschappij

- Wat is wettelijk wel en niet mogelijk?
- Wat zijn de maatschappelijke kosten en baten van duurzaamheid?
- Wat is de invloed van ngo's?

Theoretisch kader (3)

2. Markt

- Wat is de concurrentie in de markt?
- Is er sprake van level playing field?
- Zijn er andere marktinitiatieven en marktstandaarden?
Wat speelt er?
- Welke andere factoren hebben invloed op het resultaat?
(Bij verduurzaming: klimaat, vervuiling andere industrie, etc.).

Theoretisch kader (4)

3. Keten

- Wat is de afbakening van de keten?
- Ketengovernance: afspraken en verrekeningsystemen en monitoring. Hoe gaat de keten dat regelen?

4. Bedrijf

- Wat zijn de kosten, opbrengsten, investeringen?
- Welke maatregelen moet het bedrijf nemen?

Theoretisch kader (5)

Twee andere belangrijke punten die belangrijk zijn om met partijen samen over na te denken:

- Informatiebehoefte: Welke informatie heb je nodig? Welke informatie mis je? Wat is het gevolg voor (het gevoel van) eerlijkheid?
- Risico's en onzekerheid: Wat is het gevolg voor (het gevoel van) eerlijkheid?

Tenslotte gaat het in dit kader om de beoordeling van de eerlijkheid door de deelnemers in de keten.

Casus Biodiversiteit (1)

- Er komt een nieuwe keten waarin biodiversiteit vergroot wordt
- Meer biodiversiteit betekent meer kosten, dus 'iemand' moet betalen
- Dus er is een vraag over eerlijkheid van de keten
- Uitdaging: hoe kun je een keten opzetten die zo eerlijk mogelijk is?
Afspraken:
 - Verdeling van kosten, winst/verlies, risico.
 - Proces en relatie tussen partijen.
 - Prestatiemeting: maatregelen en effecten.
Biodiversiteitsmonitor.
 - Hoe om te gaan met neveneffecten en versturende invloeden.

Casus Biodiversiteit (2)

Wet Ruimte voor Duurzaamheidsinitiatieven

- Achtergrond: verduurzamingsinitiatieven en restrictieve mededingingswetgeving (zie Kip van Morgen).
- WDI staat dus toe dat je breed met alle partijen in de keten afspraken maakt die ten nadele zijn van consumenten en afnemers met als argument dat zij duurzaamheid ten goede komen.

Willen we dit als maatschappij mogelijk maken? Duurzaamheid ↔ Concurrentie

- Wetsvoorstel WDI in juli 2019 bij de Tweede Kamer ingediend, nog niet in werking getreden.
- SER: vraag is of de wet voldoende oplossingen biedt voor de sectoren (werksessie SER op 17 november).

Casus Biodiversiteit (3)

Kennisvraag omtrent WDI → **huidige focus**

- Biodiversiteit niet expliciet in het wetsvoorstel. Is de wet erop van toepassing? Of kan de realisatie via bijv. klimaat en luchtkwaliteit?
- Wat zijn de centrale elementen in de wet en wat is het verschil met de huidige situatie? (3/4 keten, algemeen verbindend, handhaving).
- Stelt de wet eisen aan de onderbouwing van de door te berekenen meerkosten? Welke? Hoe te onderbouwen in de praktijk?
- Is WDI mogelijk binnen de EU wetgeving?

Casus Biodiversiteit (4)

Mogelijk vervolg:

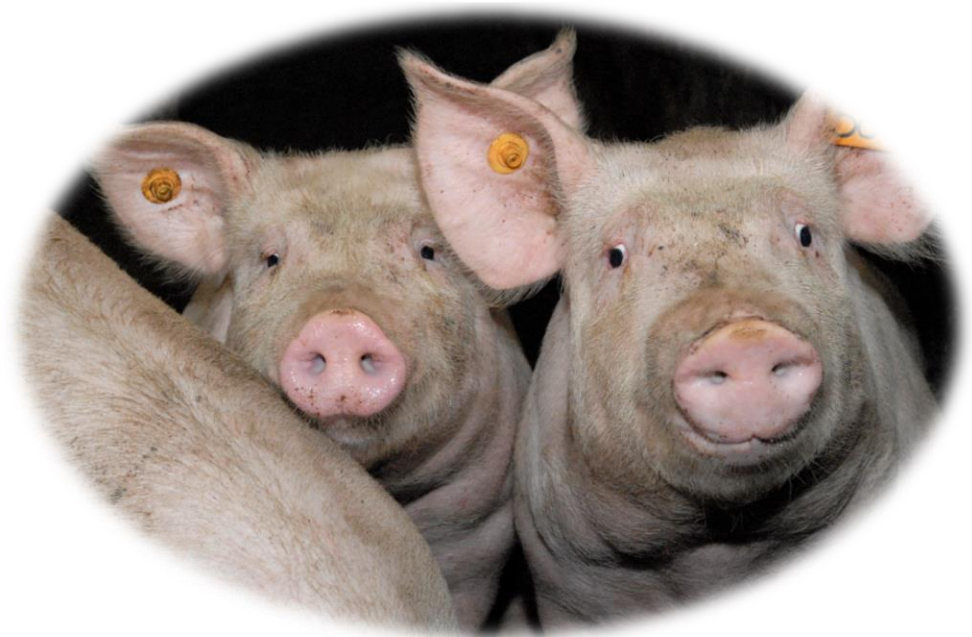
- Er wordt een keten opgezet, met of zonder WDI.
- Een keten zonder WDI: een groot deel van de partijen met maatregelen die voldoende effectief zijn, anders risico free-riders gedrag.
- Wat bepaalt of partijen ketenafspraken en prijzen eerlijk vinden? Hoe kun je het zo eerlijk mogelijk maken?
- Met het raamwerk wordt onderzocht waarom partijen een prijs wel of niet eerlijk vinden. Dat kan vanuit ieders perspectief verschillend zijn.
- Een keten is eerlijk als partijen deze eerlijk vinden! Nadat zij relevante informatie hebben kunnen beoordelen.

14.00 – 14.05u

Casus 2 Biologische varkenshouders

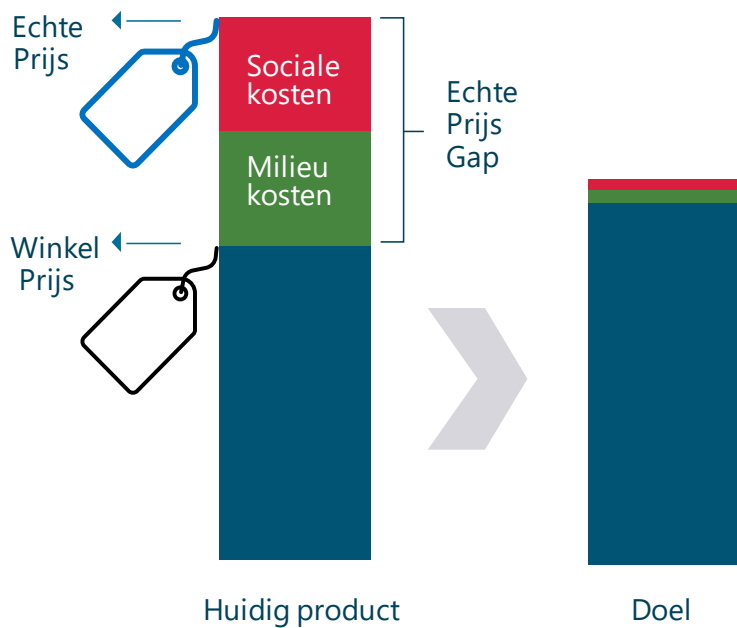
Theorie Echte Prijs
(Pietro Galgani)

Ontwikkeling echte prijs methodologie

- 2019 - Raamwerk en uitgangspunten
- **2020 - Natuurlijk kapitaal methodiek**
- 2021 - Menselijk en Sociaal kapitaal methodiek
- 2022 - Integratie en beslistool

Wat is de echte prijs?

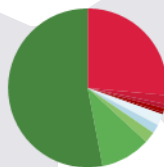

- Niet alle kosten (en baten) van een product zijn in de winkelprijs meegerekend
- Echte prijs is de som van winkel prijs, milieukosten en sociale kosten
- *Valuation framework for true pricing of agri-food products*
 - Gebaseerd op *Principles for True Pricing* (True Price Foundation)

Welke maatschappelijke impacts?

Environmental

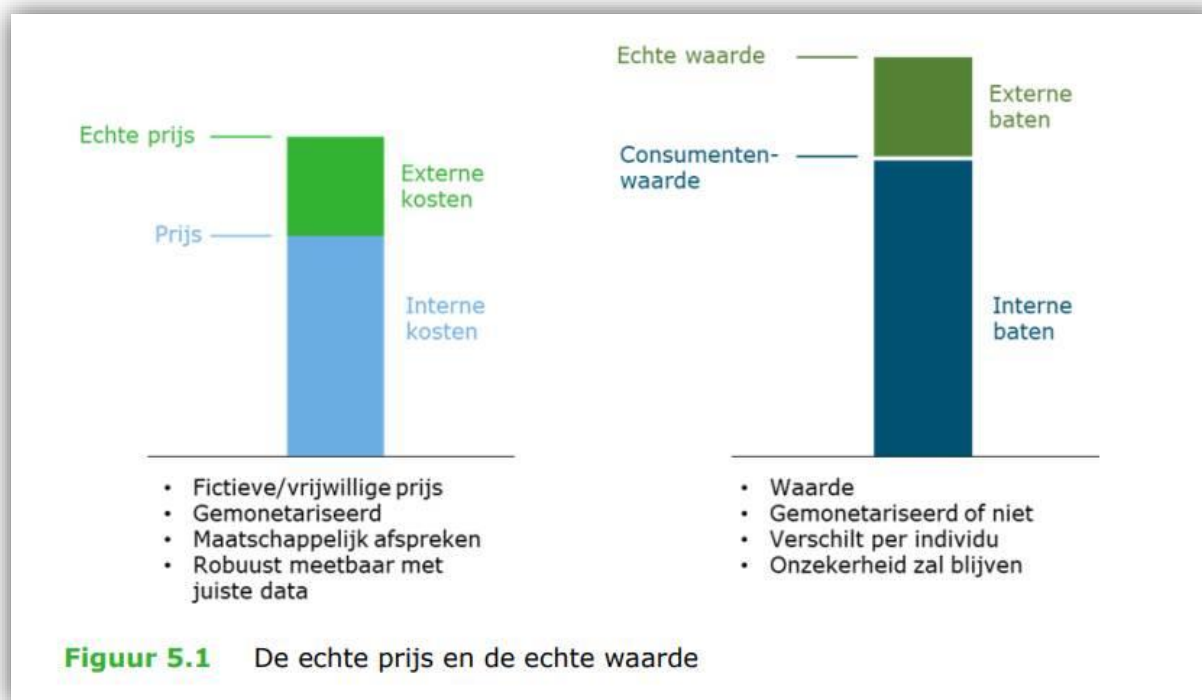
- Contribution to climate change
- Fossil fuel depletion
- (Other non-renewable) material depletion
- Scarce water use
- Air pollution
- Water pollution
- Soil pollution
- Soil degradation
- Land occupation
- Land transformation

Social & Human

- Child labor in the value chain
- Forced labor in the value chain
- Gender discrimination
- Nationality, ethnicity, ability and other forms of discrimination
- Underpayment in the value chain
- Excessive and underpaid overtime
- Lack of social security
- Insufficient income
- Occurrence of harassment
- Employee health & safety
- Lack of freedom of association
- Breach of indigenous rights
- Breach of land rights
- Occurrence of corruption
- Negative effects on consumer health or safety
- Breaches of privacy
- Deliberate misinformation/lack of transparency
- Health & Safety Community
- Animal welfare below international standards
- Tax evasion

Positieve effecten: Echte prijs vs. echte waarde

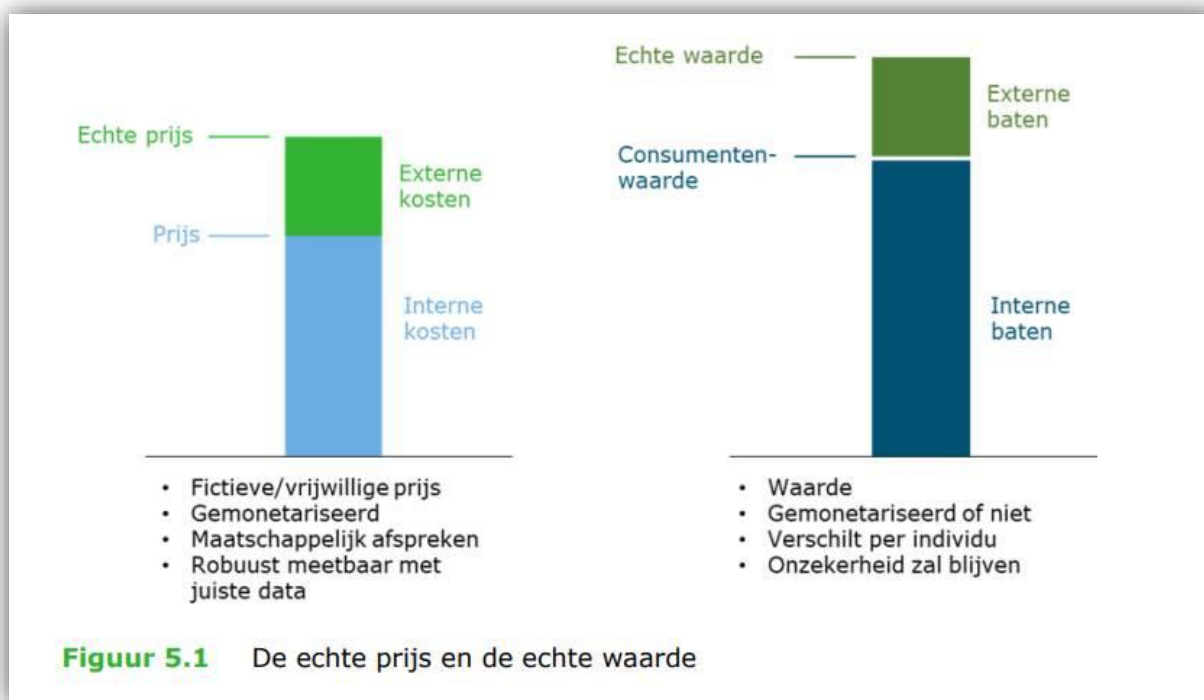

Bron: True Price and Wageningen Economic Research 2018. *Op weg naar de echte prijs, echte waarde en echte winst van voedsel; Een routekaart om te sturen op de maatschappelijke effecten van voedsel.*

Positieve effecten van producten

- Negatieve effecten (externe kosten) standaard meegerekend.
- Positieve effecten (externe baten) ook aanwezig:
 - Zelfde methodiek om kosten en baten te berekenen.
- Baten niet van de kosten van andere stakeholders of dimensies aftrekken:
 - Bijv: waterzuivering niet van luchtvervuiling aftrekken.
- De echte prijs vs. de echt waarde.

Echte prijs vs. echte waarde

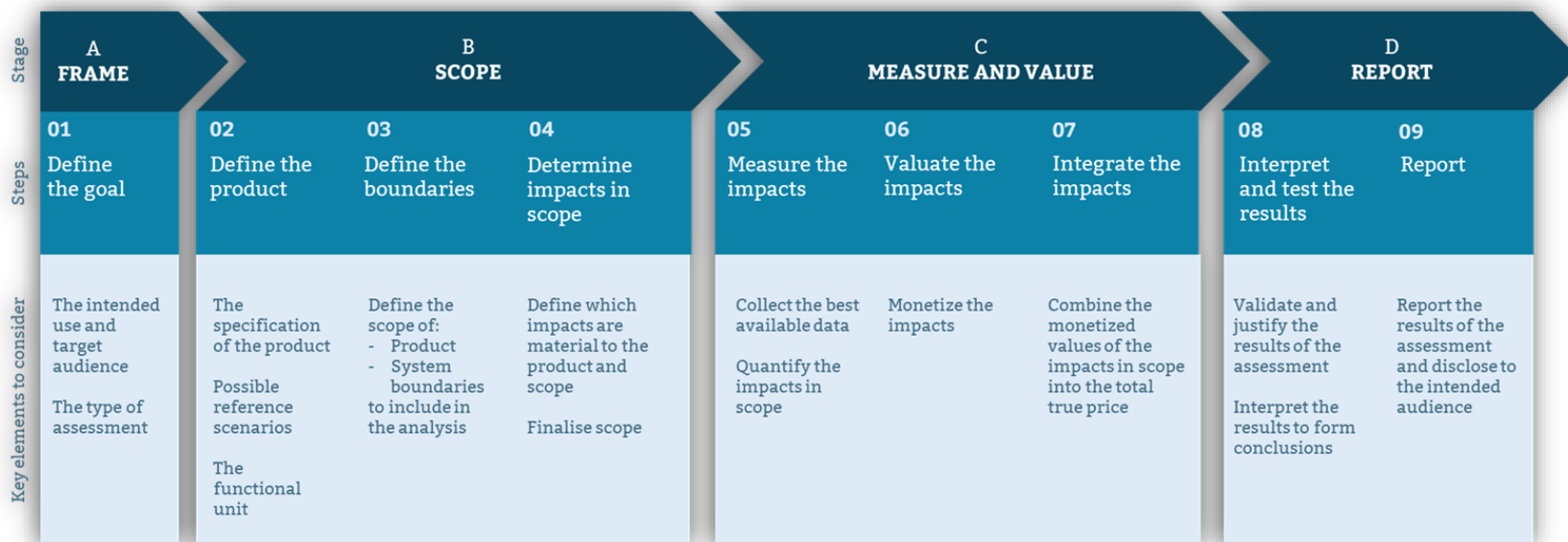

Bron: True Price and Wageningen Economic Research 2018. *Op weg naar de echte prijs, echte waarde en echte winst van voedsel; Een routekaart om te sturen op de maatschappelijke effecten van voedsel.*

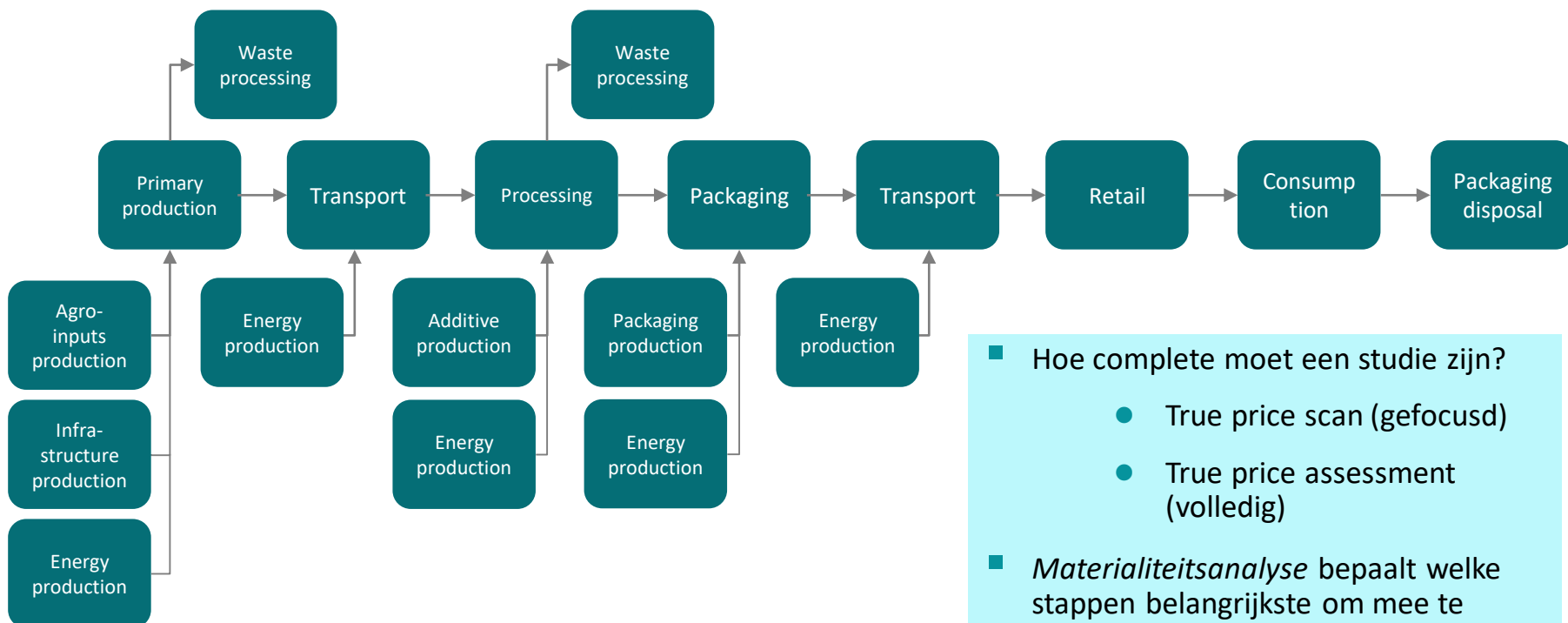
Toepassingmethode

■ Assessment method for true pricing of agri-food products

- Gebaseerd op Natural/Social/Human Capital Protocol en TEEB AgriFood framework

Scope: de keten

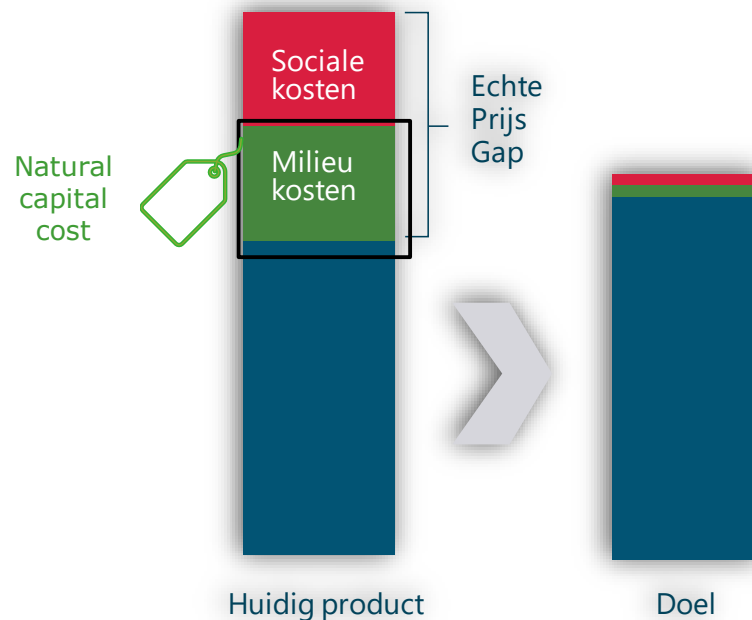
- Hoe complete moet een studie zijn?
 - True price scan (gefocusd)
 - True price assessment (volledig)
- *Materialiteitsanalyse* bepaalt welke stappen belangrijkste om mee te nemen voor welke impacts

Meting: databronnen

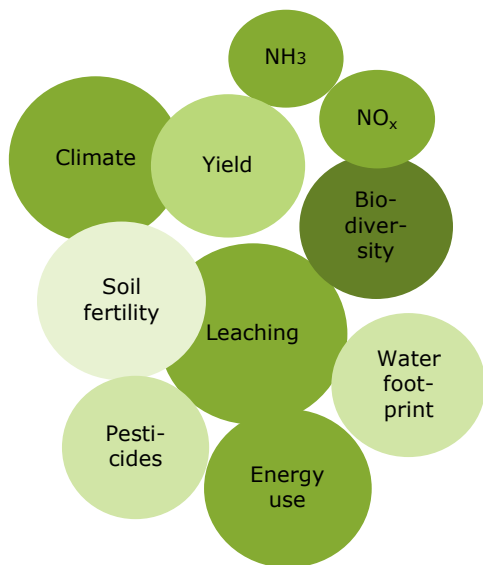
Twee soorten data:

- **Specifieke:** metingen van processen in de bestudeerde keten
- **Generieke:** gemiddelde voor vergelijkbare ketens.
 - Criteria voor generieke data (uit PEF standaard van EU):
 - Representativeness in terms of time/geography/technology
 - Completeness
 - Methodological appropriateness and consistency
 - Uncertainty

Uitwerking van Natuurlijk kapitaal methodiek in 2020

Natuurlijk kapitaal

Method modules

Contribution to climate change

Soil degradation

Land and biodiversity

Air, soil, water pollution

Water use

Material use

Indicators

Unit

Valuation

GHG emissions	kgCO ₂ e	Kuik et al., 2009
SOC loss	kg SOC	Ligthart et al
Soil erosion to wind	kg soil	FAO, 2014
Soil compaction	tbd	Tbd
Land occupation	m ² yr	De Groot et al., 2012 (TEEB)
Land conversion	m ²	TEEB
Ozone depletion	kgCFC11e	CE Delft
Acidification	kgSO ₂ e	CE Delft
Photochemical ozone formation	kgNMVOCe	CE Delft/OECD
Particulate matter	kgPM10e	CE Delft/OECD
Ecotoxicity	kg1,4db e	CE Delft
Human toxicity	DALY	OECD
Eutrophication	kgNe kgPe	Tbd
Terrestrial eutrophication	kgNH ₃ kgNO _x	PBL/PEF
Scarce blue water use	m ³	World Bank
Resource Depletion – fossil	Kg oil e	ReCiPe
Resource Depletion – Mineral	Kg Cu e	ReCiPe

Natural capital cost

Carbon price

- Kost om genoeg klimaatmissies te voorkomen zodat de Parijs doelstellingen gerealiseerd kunnen worden (marginal abatement cost).
- 152 eur/ton CO₂-eq in 2020.
- Stijgt elke jaar met 5-6 euro.
- Waarde gebaseerd op een meta-analyse van verschillende economische modellen van verschillende universiteiten.
 - *Marginal abatement costs of greenhouse gas emissions: A meta-analysis. AU - Kuik, O.J. AU - Brander, L.M. AU - Tol, R.S.J. – 2009 Energy Policy*

Casus 2 Biologische varkenshouders

Eerste resultaten in de praktijk
(*Rubert Duim*)

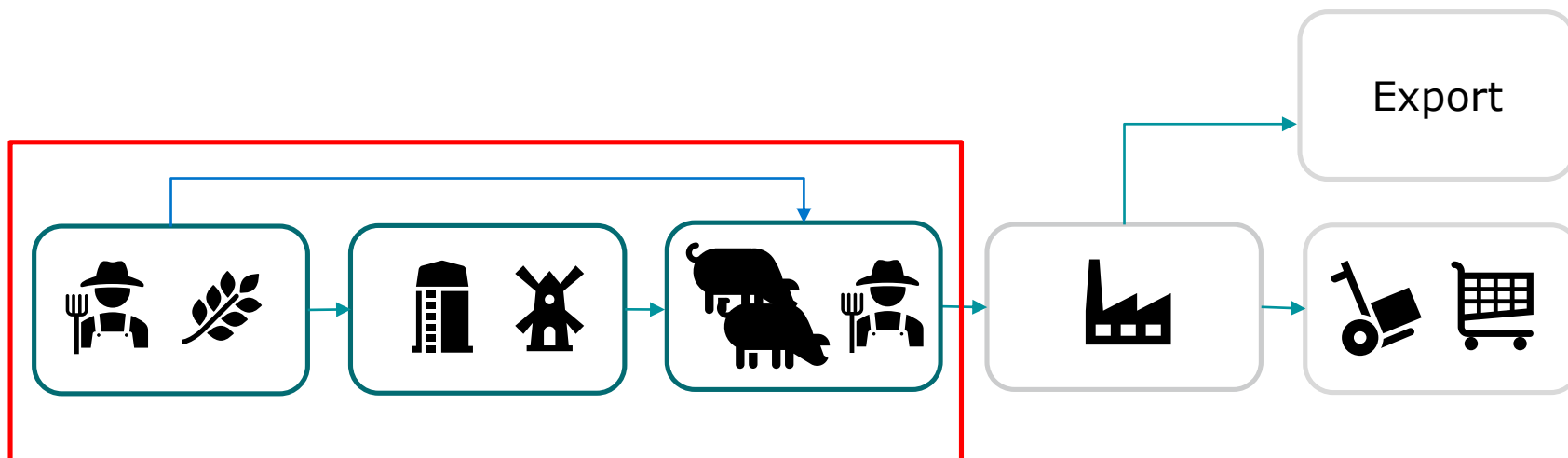
Casus Biologische Varkens

Doel

- Toepassen echte prijs (True Price) voor biologische varkens.
- Vergelijking van: (1) standaard voer (Beter leven 1 ster) met (2) biologisch voer.
- Voor intern gebruik: eigen inzicht in de milieu-impacts vleesvarkens met focus op voervoorziening.
- Doelgroep: casus deelnemers, leden VBV.

Keten (biologische) varkens

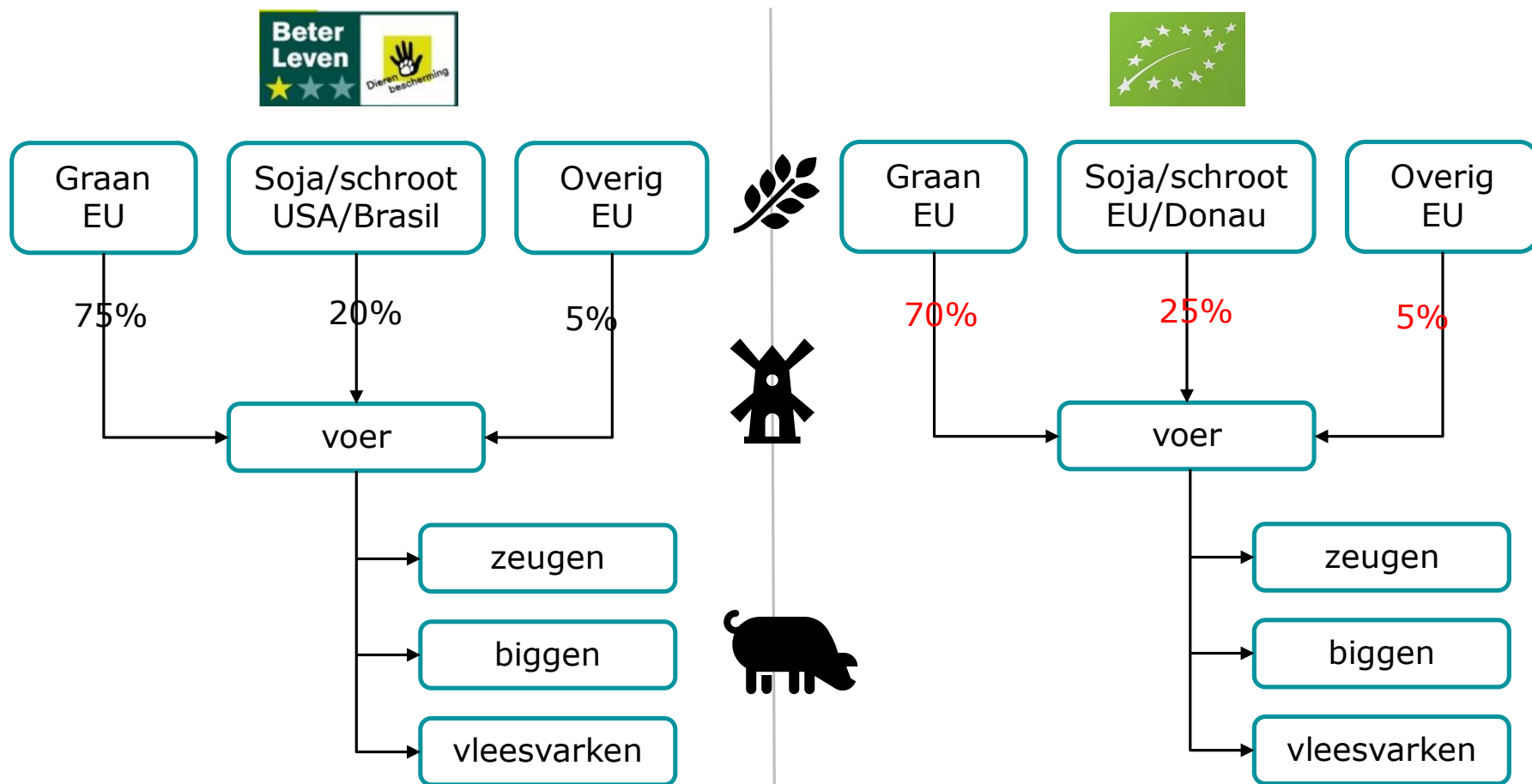
- Weinig bedrijven die eigen voer telen (is wel een wens).
- Meeste bedrijven voeren mengvoer van leverancier.
- Ruwvoer wel vaker eigen teelt.
- Export levende biologische varkens: verwaarloosbaar.

Producten in scope

- 6 producten:
 - Gangbaar: tarwe, soja en varken (vlees)
 - Biologisch: tarwe, soja en varken (vlees)

	Gangbaar (1 ster)	Biologisch
Tarwe/gerst (granen)	Europa/NL	Europa/eigen bedrijf
Soja (schroot/meel)	Zuid Amerika of USA	Oost Europa/ Oekraïne

Samenstelling en bestemming voer

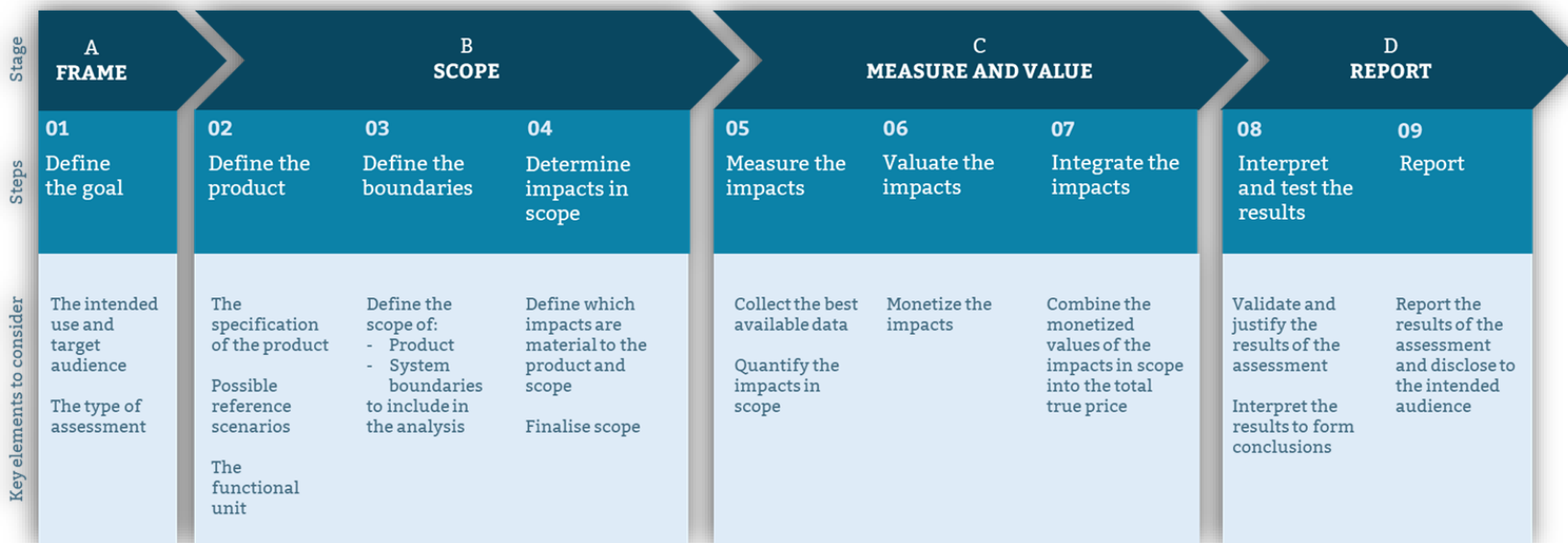
Casus 2 Biologische varkenshouders

Praktische toepassing
(Bas Janssens)

Proces

- In de PPS wordt een raamwerk ontwikkeld waarin de echte prijs stap voor stap wordt uitgewerkt. Dit raamwerk (in ontwikkeling) is gebruikt voor het uitwerken van deze casus.

Materialiteitsanalyse

- Overzicht impacts (definitie en indicatoren).
- Negatieve effecten.
- Significantie: welke impacts zijn van belang.
- Data.

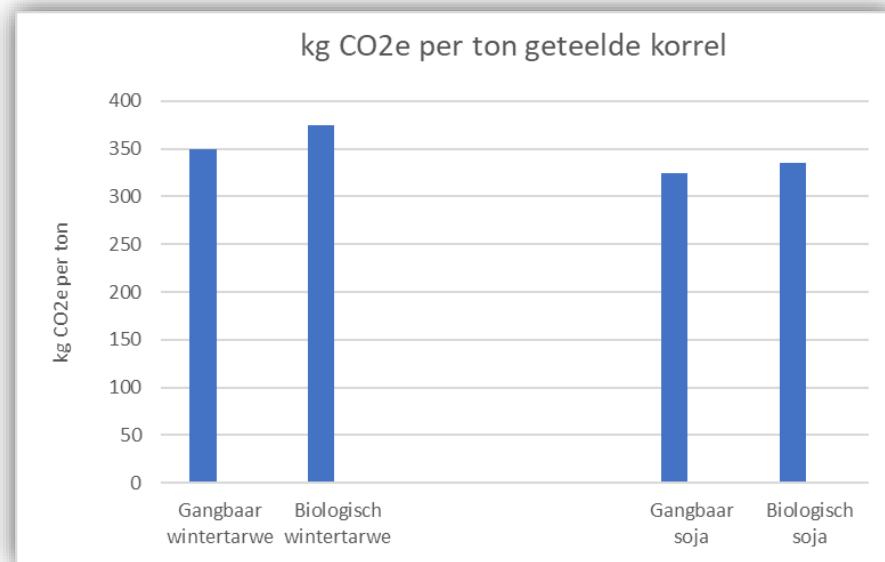
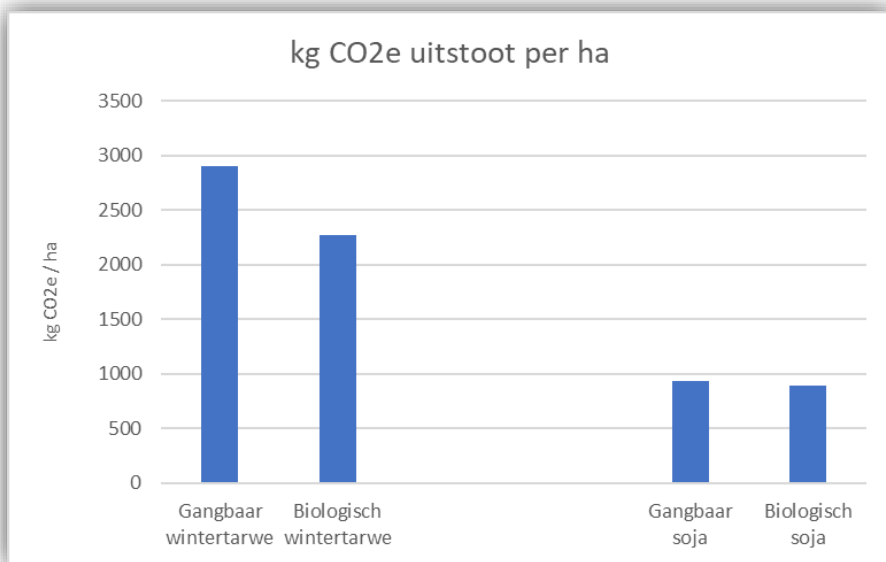
Impacts: bepalen significantie

Impact	Gangbare tarwe						Biologische tarwe					
	Teelt+oogst	Transport	Bewaring	Transport	Verwerking	Transport	Teelt+oog	Transport	Bewaring	Transport	Verwerking	Transport
Luchtvervuiling	++	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Klimaatverandering	++	+	+	+ / ++	+	+	++	+	+	+	+	+
Waternvervuiling	++						+					
Bodemvervuiling	++						+					
Bodemdegradatie												
Waterschaarste												
Uitputting fossiele brandstoffen	++	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Uitputting (overige niet-hernieuwbare) materialen	+						+					
Land gebruik												
Landtransformatie												
Verlies aan biodiversiteit	+											
Verlies aan ecosystemendiensten	+											

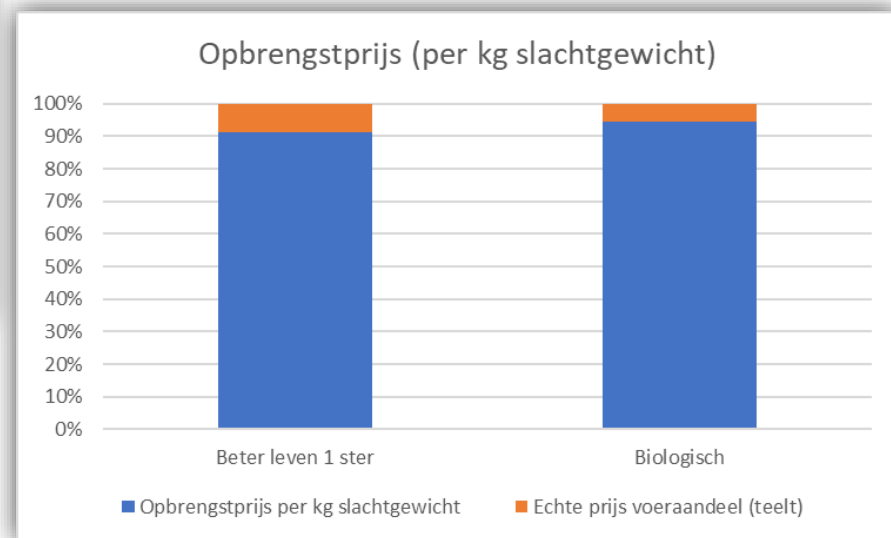
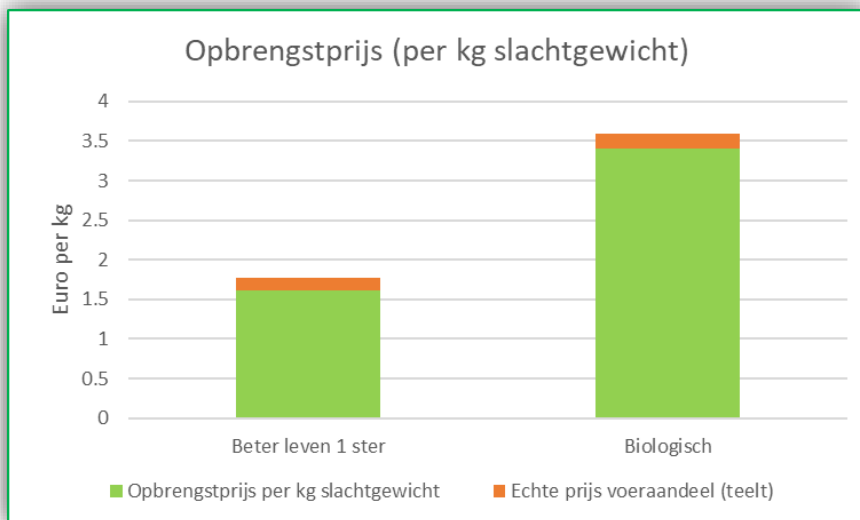
Legenda	Materialiteit
+++	Hoog
++	Midden
+	Laag

Echte prijs klimaat varkensvoer

- Samenstelling voer (wintertarwe, soja), voederconversie, zeugen/biggen/vleesvarken.
- Exclusief: transport, opslag, mengvoerproductie en varkenshouderij.

Echte prijs klimaat voerdeel

Discussie

Facilitator
(Adrian de Groot Ruiz)

Wrap up & afsluiting

(Willy Baltussen)

